Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the Pr... Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 76. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 1-го ЦВІТНЯ, 1921. — VOL. XXIX. No. 76. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, APRIL 1, 1921. THREE CENTS

Законопроєкт для контролі над пересилковими компаніями.

ВИЯВИЛИСЬ МІЛІОНОВІ НАДУЖИТТЯ В ПЕРЕСИЛЦІ ГРОШИЙ ЗАГРАНИЦЮ. — АҐЕНТИ ХОТІЛИ ПОБОРЮВАТИ ЗАКОНОПРОЄКТ ПОГРОЗАМИ І ПІДКУПСТВОМ.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 30. марта. — Сьогодня в сенаті стейту Ню Йорк була велика буря ізза оскаржень, які піднесено, що появились погрози смерти, та що пущено в рух фонд в сумі $200.000 для перекупства сенаторів, щоби повалити новий законопроєкт, який є тепер перед сенатом, а в якому говориться про ВІДДАЧУ КОРАБЕЛЬНИХ ТА ЕКСПРЕСОВИХ КОМПАНІЙ ПІД НАГЛЯД СТЕЙТОВОГО БАНКОВОГО ДЕПАРТАМЕНТУ.

При вношенню того била в стейтовому сенаті підношено, що АҐЕНТИ Й СУБАҐЕНТИ СИХ КОМПАНІЙ РАБУЮТЬ ЧУЖИНЕЦЬКИХ (ФОРЕНЕРСЬКИХ) КОСТОМЕРІВ ЧЕРЕЗ МАНТІЙСТВО У ВИМІНІ ДОЛЯРІВ НА ЧУЖІ ГРОШІ.

В СЕНАТІ ЗАПЕВНЯЛИ, ЩО ТІ АҐЕНТИ І СУБАҐЕНТИ КОРАБЕЛЬНИХ ТА ЕКСПРЕСОВИХ КОМПАНІЙ ПРИ ПЕРЕСИЛЦІ ГРОШИЙ ЗА МОРА ОБМАНУЛИ ЛЮДИЙ НА МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ.

Сенатор Сальваторе А. Котілльо, демократ з Ню Йорку, автор законопроєкта, заявив, що йому грожено смертю, коли не здержиться з виявою надужить при пересилці гроший з Америки заграницю.

З іншої сторони знова йому обіцювали $50.000, як здержиться від сповнення свого горожанського обовязку.

Субаґенти корабельних компаній зібрали $200.000 для поборювання била.

Всі ті нечисті заходи лише причиняться до вияснення нездорових відносин в пересилці гроший з Америки заграницю.

ВІВІЯНІ НА АВДІЄНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНҐА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Президент Гардинґ приняв надзвичайного посла Франції до Злучених Держав, Рене Вівіяні, на специяльній авдієнції, на якому він зложив президентови привіт і поклін від Франції.

Він відбув також довшу конференцію з державним секретарем Гюзом.

З приводу його приїзду до Америки тутешні політичні круги дуже заінтересувались його місією.

У Вашинґтоні запевняють, що він має представити американському правительству, що Франція згодиться на всякі уступки в справі конституції Ліґи Народів, аби тільки Америка до неї приступила. Франція дуже богато числить бодай на моральну поміч зі сторони Америки.

СПРАВА ДЕБСА І ДРУГИХ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ В КОМІСІЇ СЕНАТУ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Міністер судівництва Даґерті заявив, що члени судейської комісії в сенаті Конґресу, сенатори Стерлінґ, Кінґ і інші приготовили вже бил, який має бути внесений в сенаті для полагодження питання вязнів, засуджених на підставі воєнних законних приписів. Ся комісія зверталась до міністра Даґерті, щоби він конферував з вязнями, аби дати їм змогу представити свої погляди у справі вирішення їх вязниці.

Міністер Даґерті додав, що вісти, які розширено, буцімто він прирік Евґенови В. Дебсови свободу, якщо він кине большевицьку пропаґанду, є неправдиві. Він заявив, що справу Дебса точно і докладно розглядано, та що опінію про неї міністерство судівництва передасть також президентови Гардинґови. Тимчасом, сказав він, сеї справи далі не буде дискутувати.

МІНІСТЕР ПОЧТ ХОЧЕ УЛІПШИТИ ПОЧТОВУ ОБСЛУГУ ПО ВЕЛИКИХ МІСТАХ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Міністер почти Вил. Г. Гейс робить заходи, щоби поробити уліпшення в почтовій службі в Ню Йорку й інших більших містах східних і східно-середніх стейтів. З сій ціли він скликав до Вашинґтону конференцію начальників почт, яка мав обговорити сю справу та обдумати способи, як зарадити теперішньому натовпови праці на почтах великих міст.

ДАҐЕРТІ КАЖЕ, ЩО ПРОҐІБІЦІЙНИЙ ЗАКОН БУДЕ ВПОВНІ ШАНОВАНИЙ ДО ДВОХ ЛІТ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Міністер судівництва Даґерті заявив сьогодня, що американський нарід поладить справу проґібіції протягом року або двох. Тоді нарід перейде до повного пошановання проґібіційного закона і не буде більше неправного виробу і продажі алькогольних напитків. Але покищо справа йде ще тяжко і прокуратори (дистрикт-еторніз) мають тепер богато проґібіційних справ до полагоди.

ОПОДАТКОВАННЄ АНТРАЦИТОВОГО УГЛЯ В ПЕНСИВЕНІЇ.

ГАРРИСБУРҐ, ПА., 30. марта. — В леґіслятурі стейту Пенсилвенія внесено законопроєкт за наложеннєм 2½% податку на вартість кождої великої тони (2,240 фунтів) антрацитового угля, яку добуто з копалень і пущено на торг.

За билом стоїть стейтова адміністрація. Запевняють, що ґовернор Спрул його підпише. Сей податок приніс би річно Пенсилвенії 12 міліонів долярів.

НОВИЙ ПЕРЕВОЗОВИЙ ЗАКОН В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 30. марта. — Ґовернор Миллер підписав бил в справі назначення урядової комісії для реґульовання перевозової служби в стейті Ню Йорк.

Та комісія, що буде іменована на підставі нового стейтового закона, матиме право означувати ціни на поїздових компаніях.

Компанія Інтерборо, що має підземну зелізницю в Ню Йорку, сподівається, що **нова стейтова комісія позволить їй підвисшити ціну їзди з 5 центів на 8 центів.**

СТЕЙТОВИЙ СОЙМ ВИКЛЮЧИВ ПОСЛА.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 30. марта. — Стейтовий сойм (есемблі) ухвалив нині виключити споміж своїх членів соціяліста Генрі Єґера, з причини, що він мешкав в стейті Ню Джерзи в часі виборів.

ТРОСТІСИ „КУПЕР ЮНІОН" НЕ ХОТЯТЬ ДАТИ ҐАЛІ НА СОЦІЯЛІСТИЧНЕ ВІЧЕ.

Нюйорські соціялісти приготовляли великий мітинґ, на якому хотіли приняти резолюцію за увільненнєм з вязниці Евгена В. Дебса. В тій ціли хотіли наняти велику ґалю дому фондації „Купер Юніон" при 8-ій улиці в Ню Йорку.

Одначе тростіси фондації відмовились дати ґалі дому, який дав Петро Купер в 1857 році для образовання простого народу. Вони кажуть, що не противляться вічу за освободженнєм Дебса, але не хотять дати ґалі тому, що серед скликуючих віче є особи, які в часі війни були нельояльні для Америки.

МОРОЗ СПРИЧИНИВ ВЕЛИКУ СТРАТУ ОВОЧЕВОМУ ПРОМИСЛОВИ.

З Комберленд, в стейті Мериленд, доносять, що наслідком морозу, який був прийшов з вітрами минулого понеділка в ночі, овочева область Комберленд, Потомек-Шенандо понесе втрату на суму 10 до 15 міліонів долярів.

ЖИДИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ КОНФІСКАТИ ЇХ САКРАМЕНТАЛЬНОГО ВИНА.

Недавно сконфісковано в Ню Йорку жидівського сакраментального вина 12,000 ґальонів, а аґенти жидівських винарських компаній кажуть, що вони мають сотки тисяч того вина на складі.

Вони кажуть, що продаж жидівського сакраментального вина не є проти-законна, бо кождому Жидови вільно щороку купити собі десять ґальонів вина. Се вино не купують вони від фабрикантів, але дістають від рабінів, котрі в них купують. Рабінам вони не платять, але тільки дають свої датки для нього.

Жиди піднесли різкий протест проти конфіскат їх сакраментального вина, якого тепер їм потрібно на Пасху.

Ізза того тепер приїхав до Ню Йорку комішенер проґібіції з Вашинґтону, Джан Ф. Креймер, котрий має справу обговорити з нюйорськими проґібіційними аґентами.

ЗЕМЛЕТРУС В СИРАКЮЗ.

Із Сиракюз, Н. Й., доносять, що в середу, дня 30. марта с. р., чули там о 7-ій годині вечером легеньке землетрясеннє. В богато домах стряслося начиннє і порушились образи.

Місто Сиракюз лежить, як кажуть ґеольоґи, на краю „хиби", яка сягає від східної части стейту Ню Йорк на північ до долини ріки Ст. Лоренс.

ЗНАЙШЛИ ВИНО У РАБІНА.

В Бофало, Н. Й., найдено 40 ґальонів вина у рабіна Авраама Франкліна при Виліємс стр.

Коли рабін виїхав був з міста, прийшов до його хати федеральний „сухий" аґент Вилієм Кон купити вина. Жінка рабіна продала йому фляшку сакраментального жидівського вина за $1.00. Як би вона була жадала дозволу на купно вина від ортодоксального рабіна, він був би нічого не говорив, бо така продаж була би законна, але що вона продала вино без дозволу, він її арештував і забрав з пивниці 40 ґальонів вина, яке мало 6% алькоголю. Показалось, що рабін Франклін у вільних хвилях від своїх занять займався винарським бизнесом. Рабінову по переслуханню випущено на волю; рабіна не арештовано.

СЛАВНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРИРОДОЗНАВЕЦЬ ПОМЕР.

В поїзді в зелізниці Ню Йорк Сентрал, в дорозі у стейті Огайо, помер перед кількома днями славний американський природознавець Джан Борос, у 83 році життя.

ПЛЯНТАТОР УБИВ 11 НІҐРІВ.

В місцевости Мейкон, в стейті Джорджія, викрито убиттє 11 осіб, Ніґрів, якого допустився плянтатор бавовни Джан С. Виліємс разом з Ніґром Клайдом Меннинґом.

Стейтові і федеральні власти зачали строгі доходження.

РАДИТЬ, ЇСТИ ЦИБУЛЮ.

Міністерство хліборобства у Вашинґтоні видало поклик до Американців, щоби їли більше цибулі. Як тепер не станують їсти більше цибулі, то останеться велика надвишка торічної цибулі, яку треба буде викинути. Таксамо була-б велика надвишка у весняному зборі цибулі, як би споживаннє її не побільшилось.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ НА РАТУНОК УКРАЇНСЬКИМ ЖИДАМ.

Дня 29. марта скінчилася в місті Болтімор конференція американської організації Жидів, походячих з України, так званої Федерації Українських Жидів. На тій конференції постановлено межи инчим: вислати на Україну комітет, котрий має розслідити положеннє Жидів на Україні; постаратися о „теґ дей" по всій Америці на абиранне фондів для запомоги українським Жидам; внести до американського уряду петицію (просьбу), щоби уряд поміг ратувати Жидів на Україні та утікачам з України; щоби американський уряд поміг в поборюванню анти-симітської (проти-жидівської) аґітації, що тепер шириться по Злучених Державах; та щоби оснувати фонд з міліон долярів на запомогу українським Жидам. В імени ріжних організацій та одиниць на самій конференції здекляровано коло 650,000 долярів.

РОЗЛАМ В БРИТІЙСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ПАРТІЇ ЧЕРЕЗ МОСКОВСЬКУ ПОЛІТИКУ.

Відкиненнє пропозиції московських большевиків приступити до московського інтернаціоналу спричинило розлам в рядах британської независимої робітничої партії. В наслідок відкинення сеї пропозиції ліве, большевицьке крило сеї партії, хоч воно усе підчеркало вагу партійної карности партії, не зважає на партійну карність і виступило з партії. Уступаюче крило постановило прилучитися до англійської комуністичної партії. За прилученнєм голосувало 88 сецесіоністів, проти 4. Секретар независимої робітничої партії заявив, що число всіх членів, що відступлять від партії, не буде виносити богато більше від 1000. Пилип Сновден, касієр партії (котрий свого часу був делеґатом англійських робітників до пізнання умов в совітській Росії) заявив, що партія повинна тішитися тим, що комуністи відступили від партії, бо в то йспосіб партія позбулася елементів, котрі партії не приносили жадної користи, лише перешкаджали в роботі коло організовання робітників.

АНАРХІСТИЧНА ЗМОВА В ІТАЛІЇ.

Як каже поліція міста Фльоренції, вона відкрила змову анархістів, котрої цілю було кинути кілька бом підчас похоронів інжиніра Льонґі, котрий погиб підчас робітничих розрухів в місті Сан Джіованні. Один анархіст заарештований мав зізнати, що він є членом комуністичної організації, котрої програмою є терироризувати нарід. Він признався, що він кинув бомбу, та де находиться льокаль сходин його організації. Поліція пішла до того дому, і найшла двері забарикадовані. Як поліція виломила двері, вона учула вистріл: се властитель дому покінчив зі собою.

Поліція арештувала в італійськім місті Ґенуї одного анархіста, при котрім найшли велику бомбу. Арештовано його в однім великім ресторані. Його арештованнє викликало страшний переполох серед гостий. Поліція відкрила також бомби по других місцях і арештувала богато підозрілих людий.

„ПРИЯТЕЛІ" ВЖЕ ЗАВЕЛИ ПОЧТОВУ СЛУЖБУ МЕЖИ СОБОЮ.

Як доносять з Варшави, межи Польщею та совітською Росією уже заведено почтову службу. Рівночасно приходять вістки, що польські жовніри почали тепер допускатися ріжних нових звірст проти не-польського населення, як проти Литовців, Білоросів, Українців і Жидів.

ЗОВСІМ ЯК В ПОЛЬЩІ.

Доносять до галицьких газет, що большевики переводять в околиці Проскурова поспішну мобілізацію усеї молодежи понад 16 літ життя. Забраних в рекрути вивозять чим скорше на схід. Молодіж утікає і укривається. Жовніри всі зле відживлені та обдерті. В околиці Проскурова стоять два полки большевицької кінниці.

Новий вибух заворушень в Німеччині.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ ОСІБ ПОГИБЛО ПІДЧАС ПОВСТАННЯ.

БЕРЛІН, 30. марта. — Комуністичне повстаннє, котре немовби притихло учора, знов розгорілося. Підчас боротьби межи військами а комуністами мало погибнути до 100 осіб. На однім поли бою коло міста Вайсенфельс в Саксонії комуністи лишили коло 50 убитих.

БЕРЛІНСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Німецьке правительство думає, що небезпека вибуху комуністичного повстання в Берліні уже минула. Се видно по тім, що воно зарядило усуненнє огорож колючого дроту, котрими були оточені всі важніщі публичні будівлі в столиці.

Комуністам не вдалося наклонити берлінських робітників до загального страйку. Коли заряджено голосованнє над страйком в Ґенеральній Електричній Компанії, то за страйком заявилося на 10.000 робітників всего 1.500. Коли менчість пробувала силою примусити більшість до страйку, більшість викинула менчість з фабрики.

МІСТО ЛИПСК ОСЕРЕДКОМ КОМУНІСТИЧНОГО РУХУ.

Як показують послідні вісти, міста Липск та Галле являються тепер осередками комуністичного повстання. Рух межи сими містами завішений. Комуністи, побиті коло міста Мансфільд, зібралися знов коло місточка Ґробціґ, де вони мали заняти сильну позицію. Вони мають бути добре узброєні, мають мати машинові кріси. Коли поліція безпеченьства пробувала вибити їх з сеї позиції, вона втратила 12 убитих.

ЗАВОРУШЕННЯ ДОХОДЯТЬ ДО САМОЇ ЗАХІДНОЇ ГРАНИЦІ НІМЕЧЧИНИ.

Однак найбільше жертв в бою впало на самій західній границі краю. З міста Ґевельсберґ у Фестфалії доносять про кроваву битву, в котрій мало погибнути 50 осіб в стичках з поліцією, котра остаточно здобула місто.

КОБЛЕНЦ, 30. марта. — Комуністичне повстаннє вибухло в Мерс та Крефельд на бельґійській границі.

КЕЛЬН, 30. марта. — Комуністи пробували викликати ґенеральний страйк в місті Солінґен, котре заняли англійські війска. Банди нападали на банки, склепи та публичні будівлі.

РОСІЙСЬКІ МОРЯКИ ЩЕ НЕ УСПОКОЄНІ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 30. марта. — В околиці Кронштаду чути страшну канонаду. Приписують її нападови моряків на Петроград.

СТОКГОЛЬМ, 30. марта. — З Гельсінґфорсу доносять про анти-большевицьке повстаннє російських моряків на Білому Морю. Бунт мав початися на кружляку Чезмі. Доносять також, що большевики мусіли покидати місто Архангельск.

ГРІЗЬБА ВУГОЛЬНОГО СТРАЙКУ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 30. марта. — Всі спроби залагодити мирно непорозумінне межи властителями англійських копалень та вуглевими робітниками не довели до цілн. Завтра виходить термін умови межи обома сторонами, і ґенеральна Федерація юній вуглевих робітників повідомляє свої юнії, що з вибиттєм десятої години в ночи всі робітники у вуглевих майнах мають покинути роботу.

Так як такий наказ дістали навіть паммени та машиністи, що стоять коло копалняних помп, то страйк означає затопленнє всіх копалняних шибів водою.

НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПРОДАЖИ ЇЇ ВУГЛЯ.

БЕРЛІН, 30. марта. — Німецьке правительство вислало до аліянтської репараційної комісії протест проти продажі аліянтами зложеного нею вугля. В ноті говориться, що Бельґія предложила купцям в Голяндії німецьке вугле по такій ціні, що Німеччина так дешево продавати не могла.

ЛІҐА НАРОДІВ МАЄ РОЗГЛЯДАТИ ПОЛОЖЕННЄ АВСТРІЇ.

ПАРИЖ, 30. марта. — Фінансова Комісія Ліґи Народів через три дні розглядає фінансове положеннє Австрії, шукаючи за способом, яким можнаби її помогти. Межи ріжними плянами, які предложено комісії, найбільше уваги звернув плян, щоби звернутися до всіх аліянтських держав з просьбою, щоби вони здержалися через кілька літ з домаганнєм відшкодовання від Австрії.

ТУРЕЦЬКО-ГРЕЦЬКА ВІЙНА.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 30. марта. — Турецькі донесення з Малої Азії подають про свіжі успіхи турецьких армій у війні проти Греції. Турки кажуть, що Мустафа Кемаль Паша, провідник турецьких націоналістів, здобув місто Ескі-Шер.

НАПАД НА ВЕЛИКИЙ ТУНЕЛЬ В АЛЬПАХ.

ЛОНДОН, 30. марта. — Зелізнича стація на італійськім кінці Симпльонського тунелю займилася, а тунель по части завалився. Італійські та швайцарські митові уряди знищені. Припускають, що причиною катастрофи була підложена бомба. В звязи з тим вибухом арештовано кілька осіб.

(Симпльонський тунель побудовано під Симпльонським Провалом, що лежить в долині Вале, в Швайцарії, та висоті 6.594 стіп понад море. Тунель лучить Швайцарію з Італією. Він має довжини 12 і пів милі. Будували його від 1893 до 1905 року).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUND ED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На рік	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Поляки шукають бодай в кацапів приятелів.

Поляки в Галичині є в прикрому положенню. Ніхто з Українців з ними не тримає; ніхто з Українців не хоче з ними мати нічого спільного; всі Українці вмивають руки від усього, що польске.

Ляхи найшли собі лиш кількох наймитів, як Яцків, Демянчук і Твердохліб. Але се їм мало. З тим нема чим виказатися перед світом.

Отже вони зачали шукати за союзниками там, де давнійше все так легко знаходили приятелів і союзників. Удались до москвофілів. Аби собі їх приєднати, зачали їм робити ріжні обіцянки, навіть етимольогію прирікали їм. Тепер Ляхи усунули від Народнього Дому у Львові, який довгі часи був в руках кацапів, хотяй був правною власностю українського загалу, українську управу, яка, відібравши Народній Дім правним способом, мала його під своїм зарядом 2 роки, а передали свому „уржендовому" „комісареви" Лісковацькому, який є москвофілом.

Оскільки через те вже кацапи зблизились до Польщі і її неволі, не знаємо, але кацапска газета „Прикарпатская Русь", яка виходить у Львові, зовсім ще сею польською ласкою для „старорусинів" не одушевляється. Вона пише, що в справі оборони Східної Галичини перед Польщею москвофіли будуть іти разом з Українцями.

Виглядало би, що й наші кацапи дещо навчились, але, щоби й Поляки чого навчились, на се нема жадної надії.

Ціль приїзду Вівіяні.

До Злучених Держав приїхав кілька днів тому назад Вівіяні, бувший премієр французьких міністрів та визначний провідник французьких лібералів.

Річ природна, що такий чоловік не дурно їде до Злучених Держав. Правда, він каже, що він приїздить лише зложити президентови Гадінґови заяву пошани і поздоровлення від Франції, але в такі заяви можна сумніватися як в літній відпочинок пяніста Падеревського.

Се можна сказати з тим більшою певностю, бо Вівіяні приїзджає до Америки уже другий раз. Перший раз він приїхав в посольстві до тодішного президента Вилсона, щоби переконати його, що аліянти програють війну, як Злучені Держави не дадуть чим скорше кромі грошевої, також військову поміч. Успіх Вівіяні в попередній місії певно був причиною, чому якраз його вибрано на післанника Франції в теперішню хвилю.

Теперішня місія Вівіяні не менче важна. Ціллю його приїзду являється певно переконати нового президента Злучених Держав, що аліянти втратуть всі користи з виграної війни, як що Злучені Держави не підуть в межинародній політиці за Францією. Що се за політика, ми всі добре знаємо. Вона наміряєся передовсім знищити Німеччину політично і економічно так, щоби на будуче не могла повторитися не лише щаслива для Німеччини війна заперед 50 літ, але й „щаслива" для Франції послідна війна.

О скілько-ж така політика може відбитися на Україні?

На перший погляд ока звязи межи двома справами нема. Однак така звязь є, і то дуже тісна.

По перше, несправедливість, зроблена Німеччині, мусить відбитися не лише в Німеччині, але й по других частях світа. Подоптання одного народа звичайно тісно звязано й іде в парі з доптанием другого.

По друге, всяке доптанне великих мас народа викликує реакцію, бунт подоптаних. Війна, що іде слідом за такими бунтами, ніколи не обмежується до одного місця, але розноситься степовим пожаром довкруги, а деколи сягає закутин світа.

Далі, Франція думає нищити Німеччину в той спосіб, що вона хоче обставити її з усіх боків могучими ворогами. З першу думала побудувати могучу Росію, а коли всяка надія на відбудовання великої Росії пропала, взялася будувати велику Польщу. Взялася Франція будувати велику Польщу передовсім коштом народів, що колись належали до російської імперії, коштом Українців, Литовців, Білорусів.

Щоби просити помочи для сеї французької політики, що попирає польський імперіялізм, приїзджає до Злучених Держав Вівіяні. Ставувши по стороні Франції в сему случаю, Америка сталаби співвинним захланної, рабівничої польської політики, котра так довго буде жерелом воєн та революцій, аж поки вона не буде зметена з лиця землі.

При послідних президентських виборах народ Злучених Держав недвозначно заявився против всякого вмішування в европейські сварки. Через те можна мати надію, що місія Вівіяні сим разом не буде завершена успіхом. А його невдачі не буде потребувала жалувати навіть Франція: як Злучені Держави скажуть Франції, що вони хочуть бути лише мирним посередником, але не хочуть брати участи в небезпечній рабунковій політиці, то се може доведе Францію до отямлення, що добра ані Франції ані всего світа не можна оперти на нищенню і визиску одних народів другими, а на мирнім пожиттю усіх народів.

ЩО ДУМАЄ ПЕТЛЮРА?

Кореспондент львівського „Українського Вістника" мав розмову з Головним Отаманом Петлюрою. В сій розмові висловив Петлюра свій погляд на три справи: 1) що станеться на Україні з весною; 2) яке його відношення до „Військової Ради" і „Ради Републики", які утворилися в Тарнові;)3 яке його відношення до „Всеукраїнської Національної Ради" в Відні і до тих українських груп, які стоять в опозиції супроти Головного Отамана.

Петлюра є переконаний, що мир з Советською Росією й Радянською Україною і Польщею не буде заключений, а хоч би й був заключений, то большевики зірвуть його і тому з весною почнеться знов війна.

„Як би ми випередили большевиків, — сказав Птлюра — ми виграли би. До сього поможуть нам повстанці. До мене приходять щодня люди з України і просять починати наступ. Коли большевики нас випередять, ми мусимо знов відступити. Але тут знов візьме верх польський патріотизм. Я вірю в друге „чудо над Вислою"*). В кождім разі нам прийдеться ділити долю союзної польської армії. Зрештою антанта мусить активно виступити проти большевиків. Тут ми тільки виграємо. В перевагу німецької концепції я не вірю. Проти неї я веду агітацію на Україні. З хвилею наступу на Україну Польща остає тільки матеріяльним етапом для нас. **Союз з Польщею,мені необхідний,** бо лиш через неї я увійду в Европу.З під польських впливів визволю ся тоді, коли в моїх руках буде Одеса. Через визволення наддніпрянщини до звозволення всіх українських земель, — така моя на разі політика".

Як бачимо з сих слів Петлюри, він надіється на те, що з весною почнеться знов війна між Польщею й большевиками. Антанті буде залежати на тім, щоб большевиків побити, то вона дасть Польщі таку допомогу, щоб вона побила большевиків. Разом з Польщею підуть проти большевиків війска Петлюри і повстанці на Україні. Після спільної побіди над большевиками Петлюра сподівається укріпити Українську Народню Републику.

Такі надії Петлюри на найблизшу весну. Чи вони здійсняться, побачимо.

Що-до міжнародної політики, то Петлюра оправдує потребу союза з Польщею тим, що через Польщу він дістанеться до антанти.

На нашу думку ліпше було старатися дістатися до антанти безпосередно. Бо попереше Петлюра дуже дорого заплатив Польщі — величезними просторами українських земель. А подруге Польща говорить перед антантою: „Не треба вам мішатися в українську справу, — я вже сама полагоджу".

„Через визволення наддніпрянщини до визволення всіх українських земель" — каже Петлюра. Невже він думає опісля воювати з Польщею за визволення тих українських земель, які згодився відступити Польщі?

Другою справою, про які говорив Петлюра, було його відношення до „Військової Ради" і „Ради Републики".

„Військова Рада", зложена з 10 осіб, генералів і міністрів, є утворена на взорець подібних організацій підчас війни в инших державах. Має вона обмірковувати пляни воєнної акції.

„Рада Републики", зложена з представників партійних організацій, має тимчасово заступити парлямент і виконувати законодатну й контрольну працю.

Обі сі організації утворилися в Тарнові за згодою уряду Головного Отамана Петлюри. Про своє відношення до них він сказав: „Час особистої творчости минув. На арену державного будівництва повинна виступити творчість колективна. Зрештою я згідний з ними щодо всіх питань та справ, які вийдуть на корість мого народу й вітчини."

„Час особистої творчости минув" — говорить Петлюра. Чому так пізно? Адже таку „Раду Републики" можна було вже давно утворити.

І ще одно питання насуваєтся: А що, якби Петлюра в чімсь не був згідний з „Радою Републики"? Чия думка тоді переможе?

В демократичних републиках переймає в такім разі думка колектива, громадянства, висловлена компетентним органом, парляментом.

Як було би в сім випадку, на се посередно дають нам відповідь слова Петлюри про „Всеукраїнську Національну Раду".

Як відомо „Всеукраїнська Національна Рада" оснувалася в Відні як громадянська організація, в якій крім крайніх правих (монархісти) і крайніх лівих (соціяльні демократи, ліві соціялісти-революціонери й комуністи) представлені всі політичні напрямки. Є се в кождім разі організація поважна, засідають у ній поважні діячі з усіх українських земель, а при тім своїм умірковании світоглядом в справах державного будівництва підходить вона до поглядів уряду Петлюри.

Одначе „Всеукраїнська Національна Рада" засідає не в Тарнові, тільки в Відні, отже не є залежна ані від уряду Петлюри ані від Польщі. При тім часть її відноситься критично до уряду Петлюри.

І ось про сю незалежну організацію українського громадянства Петлюра каже:

„Се ніщо більше як оперетка або пусте ліплення паперових коників. **Я сміюся з неї!** Питаєте, що я скажу на всі сі наклепи на мене? Га, що я годен зараз зробити? За допомогою в сій справі до Поляків не звернуся, бо на се не позволяє мені моя власна амбіція. **Але будьте певні, що коли повернемо на Україну, то я всіх тих панків за їх теперішню роботу по голові не погладжу".**

Читаєш сі слова й не віриш, що їх міг сказати чоловік, який уважає себе головою української держави. Ось про що він думає, сидячи в Тарнові! **Про те, як він, вернувши на Україну, розправиться з тими, що відносилися критично до його особи й його політики.**

Замість день і ніч думати про те, щоб усіх покликати до спільної праці для будови української держави, він думає про те, як буде карати своїх політичних противників!

Звісно в стилю якого-небудь Івана Грозного, а не голови Української Народньої Републики!

Чи можливо, щоб так сказав не то президент републики, але навіть конституційний монарх в культурнім світі?

Тай взагалі той тон Головного Отамана: **Я, мені, мене, мій нарід** і т. д. і т. д. — все **я, тай я, тай я.** Невже справді Головний Отаман, се все, а ціла Україна, все українське громадянство, се ніщо?!

Справді прикро, що Головний Отаман так забувається, виступаючи не як тимчасовий голова Української Народньої Републики, а як якийсь абсолютний монарх, для якого держава і його особа — се одно і те саме.

Та коли-б тільки з сього лихоліття вийшла державна самостійність України! Серед нормального державного життя не буде місця на такі абсолютичні забаганки.

Віденъ, марта 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

*) „Чудом над Вислою" називають Поляки побіду над большевиками, коли ті в літі 1920 підступали вже під Варшаву.

ДОПИСІ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО СИРОТИНЦЯ В АМЕРИЦІ

Смок Рон, Па.

В 57. ч. „Свободи" поміщений протокол із засідання комітету Сиротинця. Тому що справа ся обходить кождого Українця, хотів би я, коли ред. „Свободи" помістить, — сказати кілька слів в сій справі.

Між іншими ухвалами, є там така:

„Ми Українці в Злучених Державах Америки повинні і мусимо подбати за наші тут сироти і оснувати для них приют під назвою: Американсько-Український Сиротинець.

Дальше під точкою 3:

Головною цілю А. У. Сиротинця є: Вихованнє українських сиріт в християнськім **гр. кат. дусі.**

Сі дві ухвали дають досить до думання, бо коли се має бути Сиротинець українського народу, то що тут має до діла релігія? Як видимо з ухвали, то всі тягарі має поносити загал членів, без огляду на релігійні переконання. Чому-ж отже тут забирає місце перше грецько-католицька релігія? Таж у нас є вже Сиротинець гр. кат. в Филаделфії, Па.!

Тепер коли всі тягарі має поносити загал членів, то цікаво, яке право будуть мати до того Сиротинця не греко-католики, а таких є много між членами, що з грецько-католицькою релігією не мали нічого до діла. Як же можна називати Сиротинець українським, коли він відразу каже, що буде виключно грецько-католицький? Чи після розумовання сих панів комітетовців, хто не є греко-католиком, той не є і Українцем? Можливо, але пощо тоді під точкою 4 пишете так:

„Є обовязком **всього українського загалу** в Америці поносити всі тягарі будови, уряджения і удержування того їх (???) Сиротинця спільними силами".

Порівнайте тепер сі ухвали та увидите помежи рядками написано таке: „Коли нас запросили до комітету, то видно, що самі не знають нічого зробити; а коли так, то ми попи їх коштом стовмо другий гр. кат. Сиротинець".

Годі інакше думати, коли бачиться, що до української інституції релігійна секта пхає своє „я" на перше місце.

З дальшого протоколу довідуємось, що „кождий член запомогової організації має зложити одноразово суму 5 дол." Я цікавий знати, хто з п. п. комітетових питався загалу членів, чи вони зложать на гр. кат. Сиротинець примусово суму 5 дол., і як їх змуситься до сего?

Впадає також в очі ще й се, що в комітеті нема нікого з рамени Укр. Роб. Союза. Чому? Ухвалювати якісь тягарі на людину, не спитавшись його, се якось дивно виглядає, бо ми в Америці, де вимушуваннє від когось гроша є строго каране. О сім ті панове повинні знати.

Що Сиротинець потрібний, се кождий знає, але Сиротинець народній, без найменьшої закраски релігійної. Най собі вірить, як хоче, щоб тільки був чесним громадянином. Віру лишіть совісти людий, а до народнього Сиротинця віри не пхайте, тим більше, що гр. кат. Сиротинець вже є.

На конвенції У. Н. Союза, о скільки собі пригадує, була бесіда о сирітськім домі, але щоби сею справою мав займатись котрийбудь головний урядник на спілку з попами, сего я не чув. Цікаво, чому п. Ядловський не увійшов в спілку з подібною, хоч меньшою організацією зі Скрентону? Чи між українським народом вже не найдеться людий, котрі якусь народню роботу зробили-б сами, без попів? Таж ми вже мали аж занадто доказів, як попи (не всі) рядили та ґаздували народнім добром! Чи може хочете, щоб і Сиротинець пішов тоюсамою дорогою? Як так, то „сирітський дім" може спокійно дивитись там, де „спочивають" всі українські інституції, проваджені „на спілку" з попами. Буду дуже вдячний, коли хто сю справу ліпше розяснить.

Н. Джмелик,
чл. від. 135-го У. Н. С.

ГАДКА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ СИРОТИНЕЦЬ.

Ню Йорк, Н. Й.

Дискусія отворена, — прошу о голос. Не буду силкуватись на високопарні фрази але по щирости вискажу слів кілька, а другі най скажуть „аще злѣ глаголахъ". Перший вопрос: **чи нам потрібний сирітський приють?** Вже само слово сирота викликує людські спочування особливо у того, хто в життю самий зазнав сирітської долі. Дати захист сиротам, прокормити, виховати по християнськи, словом — вивести сироту в люди се річ високо благородна, гарна, свята. Отож не може бути спору про се, чи сиротинець нам потрібний.

Можна би хиба спорити, чи можливий. Беручи на увагу число нашого народу в Америці, можна напевно сказати, що не дуже так тяжко прийшло би оснувати й удержати таку інституцію. Але одна увага. Знаючи настрій загалу задля подій з послідних часів, треба до діла приступати дуже обережно, а се розумію так, що тих людий, які стратили вже довіре загалу задля лихої адміністрації публичним добром, до нової акції ніяк не допускати. Колиб се сталося — пиши пропало, і над задуманим сиротинцем поставити хрестик. Хто раз попікся, то і на холодне дмухає. Хто звик легкодушно розмітувати народнє майно в такім лихоліттю, — той не пошанує і сирітський гріш. До комітету вибрати людий нових, яких репутація не замарана розтратностю, людий, що не пнуться до титулів і гонорів, але як та пахуча цвітка криються в траві, і котрих треба відшукати і запрягти до нової роботи.

Хто брав участь в життю громадськім в краевім селі, той знає з практики і се є певна річ, що хто дуже напирається стати війтом в селі, той ніколи не буде добрим начальником в громаді, а хто з радних відпекується від того гонору, але його присилують до уряду той буде найліпшим війтом. Отож не політиків, хотяй би як високопоставлених тут треба, але людий непорочних руками і чистих серцем. Чоловік совісний, що пошанує власне добро, пошанує і чуже. Наша народня фільософія каже: Заки видаш ґрейцар, десять разів ним оберни. Коли беремось до нової будови, яка може бути окрасою нашого народу в Америці, то кладім в початковій роботі кріпкий фундамент; виберім до управи людий непорочного характеру. Хто раз показався лихим завідателем народнього добра, з тим не робити експерименту наново. Сиротинець се, обяв християнського милосердя; тут не місце на бизнес; се річ чиста і свята, а до чистої справи треба чистих рук. Отсе той фундамент.

Невірний Тома.

ПОЛІТИЧНА ОБОРОНА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви на зладженнє протестів і книжки про Східну Галичину прислали:

18. Бр. св. Василія, від. 87 У. Н. С., Ленкастер, Н. Й. $10.00
19. Тов. Запорожська Січ, від. 401 У. Н. С., Сайксвил, Па. $10.00
20. Бр. св. Михаїла, від. 55 У. Н. С., Куртис Бей, Мд. $10.00
21. Український Народній Комітет, Шефілд, Па. $10.00
22. Укр. Спілка для виробу діточих колисаних крісел, Джерзи Ситі, Н. Дж. $10.00
23. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 108 Провидіння, Стемфорд, Конн. $10.00
25. Тов. Укр. Січ, від. 282 У. Н. С., Сиракюз, Н. Й. $10.00
25. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 102 У. Н. С., Клівленд, О. $10.00
26. Українська гр. кат. церков св. Николая в Майнерсвил, Па. $10.00

Дописка: До оголошення жертв під ч. 8. додається, що на суму 10 долярів зложили: Мих. Чагарин $5.00 і Йос. Чагарин $5.00 з Вунсакет, Р. Ай.

Всі грошеві посилки адресувати:

Mr. DM. ANDREYKO,
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Український Народній Комітет.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. тов. „Жеребецька Любов", від. 144, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, дня 2. цвітня с. р. в Укр. Нар. Домі при 217-19 Е. 6-та улиця. Член, що не явиться, заплатить кару після статута. — В. Цільник, предс.; М. Ямка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, щоби явились на мітингу квартальнім дня 3. цвітня о годині 2.30 пополудні на ґалі коло церкви. Проситься всіх членів, щоби явились на тім мітингу, бо контрольна комісія буде здавати рахунок з трох місяців і є важні справи до полагодження. Повідомляється також нових членів, щоби явились на тім мітингу. Подається членам до відома, що котрий член не явиться на тім мітингу, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — Гр. Бандровський, пр.; Гр. Тимчин, секр.; І. Михальневич, кас.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка повідомляє членів своїх, що мітин ґвідбудеться дня 3. цвітня, в неділю, пополудні о годині 1-шій, в ґалі під ч. 435 Мейн стр. Се єсть квартальний мітинг. Неявившийся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. Будеться приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза, після статута. Довгуючі члени мають вирівнати довг, бо будуть суспендовані. — В. Гринчак, Г. Ничко, П. Похмурський.

Ще про Юліяна Романчука.

(З нагоди 80-их роковин Його уродин).

Перед кількома днями „Свобода" принесла симпатичну статтю д-ра Михайла Лозинського про ветерана української політики, Юліяна Романчука, що дня 24. с. м. зачав 80-ий рік свого трудящого і многозаслуженого життя. Позвольте і мені, пп. Редактори „Свободи", докинути і моїх кілька заміток з приводу сих Роковин.

Справедливо сказав др. М. Лозинський, що людий, котрі ціле життя працювали для рідного народа, сей нарід повинен вміти пошанувати, повинен бути їм вдячним і повинен виявити ту свою вдяку для них ділом. Юліян Романчук, оден з перших будителів українських народних мас у Галичині, довголітний політичний провідник і борець за права нашого народу, високо заслужений видавець і популяризатор творів усіх наших найвизначнійших письменників, є сегодня 80-літним старцем, що живе в недостатку та грошевих клопотах у Львові. Ціле життя Він боровся за нарід і працював для народу, а через те не мав коли подбати за себе самого. І сегодня сей Ветеран, котрого голова біла наче молоко від старости літ та від перебутих журб і політичних боїв, бореться з тяжкою бідою, мало не з нуждою за кожен день життя.

Український нарід Галичини бачить се і відчуває свій обовязок супроти свого старенького Вождя. Тому ціла Галичина, отся обдерта, зруйнована та сплюндрована, бідна Галичина, складає Юліянови Романчукови як доказ народної вдяки **дар любови**. Але що може зложити убога Галичина, що сама загибає з недостатку, голоді та холоді? Що може принести в дарі свому довголітному Провідникови старий край, що сам витягає руку до американських братів з слізною прозьбою о ратунок?! — Я думаю, що американські Українці повинні поспішити також зі своїм даром любови для Юліяна Романчука. Отсі датки треба висилати на адресу: **Europe. East Galicia, Lemberg. Towarystwo „Dnister" — knyzoczka No. 13106.**

Отсе перша річ, котру я хотів ще раз пригадати нашій американській суспільности — так у Злучених Державах, як і в Канаді та Бразилії. Любов і вдяку треба обявити ділом, добрим учинком. помочию. Зробім-же се зараз, не відкладаючи.

Поза тим я хотів доповнити в дечім характеристику Юліяна Романчука, подану д-ром Лозинським. Др. М. Лозинський дещо молодший від мене та зразу стояв подальше від активної галицької політики; тому не тямить дечого, що мені доводилось бачити власними очима та чути на власні вуха. Отсе я хотівби доповісти.

У нас мало-хто знає, чим була наша суспільність в 70-их роках минулого століття, тоді, як на поле політики вперве став виступати молодий тоді гімназийний учитель, Юліян Романчук. Маса народна була темна, а о скілько думала що трохи про політику, то була москвофільською або цісарською: надіялась або на батюшку-царя та велику Россію, або знов на цісаря.

„Течуть річки кривавії
„До самого Відні,
„Подивися цісарику,
„Який нарід бідний!"

— отсе була політична думка тодішних наших мас. Духовенство було також москвофільське, цареславне, реакційне. Світської інтелігенції майже не було. Читалень, „Січий", „Соколів", кооператив, кас, бурс, віч — ніхто не знав. Чи-ж диво, що з таким народом ніхто в Австрії не числився? Чи диво, що такий нарід не вмів користати з наставшої тоді конституції і що його легко взяли знов під ноги польські пани?

В тих саме часах під впливом Шевченкових творів та закликів Куліша зачало в Галичині прозябати українство, котре називано також „хлопоманією" — від того, що сі молоді „Українці" вживали простої народної мови та казали, що інтелігенція повинна тримати з хлопом, а не задивлятись на царя та на панську Москву. З отсих перших пiонірів українства в 76-их роках минулого віку найбільш народолюбним, найбільш демократичним був власне Юліян Романчук. Се він сам, своїм власним грошем і трудом, основав першу українську політично-просвітну ґазетку для селян, славну „Батьківщину". Я тямлю її з часу, як я ще був малим хлопцем і памятаю добре, як нарід хапав ту газетку, що перша заговорила до народу його рідним, простим словом та про його власні, пекучі справи. До появи „Батьківщини" не було в Галичині української, демократичної ґазети для народа, бо Наумовичева „Наука", хоч редаґована дуже цікаво і дуже зручно, була наскрізь москвофільська, цареславна, реакційна і чорносотенна. Я був тоді ще за малий, щоби розуміти якслід сі. справи — але живо тямлю до сегодня, як се слово „Батьківщина" оббивалося часто-густо об мої вуха як щось гарне, добре, чесне, справедливе і пардиве.

І справді „Батьківщина" — доки Романчук держав її в своїх чистих руках та сам її писав — такою була. Бувши вже дозрілим чоловіком та публіцистом, я для науки і цікавости переглядав перші річники „Батьківщини" та не міг вийти з дива, яким горячим демократизмом надихана була та ґазетка, як радикально той „сідоглавий" Романчук (я познакомився з ним особисто вже тоді, як Він був уже сивим, 60-літним вождом народа!) ставився до соціяльного питання, до господарських кривд народа, до панів-шляхти, до держави і до самої династії та цісаря. Зачіпити в ті темні часи монарха, се була неаби яка відвага. А Романчук мав її. Тямлю одну вступну статтю з „Батьківщини" на „привіт" цісарю Франц-Йосифу, що приїхав тоді до Львова. Се був саме час, як Габсбурґи зачали свою відому політику попирання Поляків, зокрема польської шляхти, в заміну за те, що Поляки обіцяли їм польську корону. Романчук звертаєсь в сій статті прямо до цісаря і каже: „тебе, цісарю, будуть витати в палатах і на беньketах! тебе окружать пани і ґенерали! тебе обступлять контуші! Але коли ти справді приїхав до всего населення краю, а не лише до шляхти, то йди на села, то йди в робітні, йди в курні хати, йди між сіраки і полотнянки! там, де твої здекуцийники остатню подушку забирають удовици за „цісарський" податок! Там, де в твоїм імени кують хлопів за „бунт", коли вони вспоминаються у панів за ліси і пасовиська своїх прадідів! там, де твоїх підданих, котрим ти дав якусь конституцію, твої цісарські урядники, трактують як худобу!" — і т. д. і т. д., ось в якім менше-більше тоні написана ся стаття. Ще раз підчеркую, що було се в тім часі, коли цісаря вважано мало не півбогом.

Юліян Романчук взагалі є демократ і принципіяльний републиканець — анті-монархіст чистої води. Тямлю, як я був уже одним з головних редакторів „Діла" і „Свободи", членом „Народного Комітету" у Львові („сідоглавий був тоді головою „Нар. Комітету"!) та одним з тих, що кермували великим рухом за виборчою реформою — скілько то ми, молодіж, „радикали" (Будзиновський, Евген Левицький, я та „попики-радикали" Фолис, Онишкевич) мали клопоту і труду, заки ми вспіли переконати Юл. Романчука, що він мусить поїхати на чолі укр. депутації до Відня, до цісаря, та жадати справедливої виборчої реформи для нашого народу. Романчук не хотів їхати, кажучи, що ми не маємо нічого жадати від цісаря, а тільки від держави, від парляменту. Він вважав се суперечним зі своїми демократично-републиканськими поглядами йти з чимнебудь до монарха. Вкінци під напором усіх, цілого „Нар. Комітету", котрий був тої думки, що треба вжити всіх, хоч і неприємних, доріг, аби попирати народну справу в так важній хвили — Романчук подався і поїхав. Але тямлю, як робив се проти цілого свого переконання. Тямлю також, як у розмові з цісарем Романчук спокійно але твердо сказав цісареви правду про положення в Галичині.

Цісар Франц-Йосиф знав — очевидно через рапорти Поляків-міністрів — що за дух сидить у Романчуку. Він поважав Романчука за його твердий характер і правдомовність, але не любив його. Коли з нагоди цісарського ювилея роздавали ордери всім визначним людям — також і з опозиції — запитали і Романчука, чи він прийме ордер. Романчук відповів, що ні. Длятого-то опісля, скілько разів Українці жадали, аби правительство предложило цісареви покликати Романчука до „палати панів", не було з того ніякого результату. Цісар не хотів мати в „палаті панів" републиканця Романчука.

Юліян Романчук не тільки видавав першу українську демократичну ґазетку для народа; він також був першим, що зачав скликати народні віча по краю. В деяких повітах, де його кандидувано на посла до парляменту чи сойму, він був тоді божищем всіх свідомих селян. Сеж був перший кандидат, що приходив перед нарід не з „йорами" та „ірами", не з „календарем" і „азбукою", не з обрядовщиною, але з програмою, що дотикала пекучих культурних і господарських справ народних мас. Я сам, еще студентом, кілька разів аґітував при виборах за Романчуком, еще за т. зв. куріяльної системи і за посердних виборів — хоч я особисто Романчука ще не знав. Були се проклятої памяти Баденівські вибори з 90-их років минулого століття. Діялись страшні надужиття. Тисячі наших людий ішли до арештів. Тут і там падали трупи від жандармських баґнетів і куль. І тямлю, як нарід — селянство і інтеліґенція — муром стояли за Романчуком. Бо Він був наче прапором народа: Хто був за Романчуком, сей — значить — добрий член народа, хто проти него, сей зрадник!

Що-ж давало Романчукови отсе безмежне довіря народа? — Його характер, непохитність і принципіяльність. Весь нарід знав, що Романчук не піде на ніяку нечисту політику, що він — навіть, як зробить з противником яку „угоду" — то лише таку, щоби з того була користь народови. І кожен знав, що Романчук не шукає жадних особистих користий чи почестий.

Мало-хто з наших людий знає дальше те, що се був саме Романчук, що (по довгій павзі від 1848. року) на ново видвигнув в 80-их роках домаганнє поділу краю Галичини на східну і західну та утворення зі східної Галичини окремого краю. Від того часу аж до самого упадку Австрії отсе домаганнє галицьких Українців вже більше не затихало.

Одною з великих прикмет Романчука була його тверда віра в побіду народної справи, а дальше витревалість та невсипуща працьовитість. Були часи, де в парляменті було лише трех независимих укр. послів (Романчук, Василь Яворський з Бережан, що тепер в Новім Санчи, та небіщик др. Андрій Кос з Калуша). А одначе треба було подивляти Романчука, скілько він виголосив промов у парляменті та як він вмів заінтересувати нашою справою чужих визначних послів (як. Кронавветера, Пернерсторфера, Люсеґера). Се було тоді, коли шляхотсько-польське „коло" мало около 70 послів. Одначе завдяки праци Романчука наша справа не то, що не затихала в парляменті, але навпаки: т. зв. „галицькі дебати" оскандалювали польську господарку в Галичині, а тим самим і Австрію, перед цілим світом. Юліян Романчук був також побіч Василя Яворського тим, що своїм власним грошем видавав перший укр. місячник в чужій (інмецькій) мові „Ruthenische Revue", котрого редактором був незабутний бл. п. В. Сембратович, безперечно найліпший укр. публіцист і мистець в заінтересованню широкого світа нашою справою. Від того часу наша справа вперше зачинає інтересувати політиків і неполітиків середущої і західної Европи.

Цікаво також буде знати нашим людям в Америці, що Юліян Романчук був першим галицьким Українцем, що ще за царських часів, саме як міністром-премієром був крайний реакційний Плеве, а ґенерал-ґубернатором у Київі такий-же реакціонер Кляйґельс, був на Україні і промовляв там прилюдно по українськи та в українськім дусі перед десятками тисяч народа. Було се на святі відслонення памятника Котляревському у Полтаві 1902. року. Се відслоненнє памятника було першою українською національною манифестацією на тодішній россійській Україні. Щоби узиськати для Романчука і товаришів (Евг. Левицький, проф. Студинський, др. Кордуба та инші) дозвіл поїхати на Вкраїну, ми почали в „Ділі" заздалегідь відповідну камланію. Ми помістили в „Ділі" ряд статий, котрі полонофільський соціял-демократ Микола Ганкевич назвав „москвофільськими", се були статті, в котрих виказувано, що Росія по дурному робить, забороняючи українську літературу на Вкраїні, бо якби Росія дала волю укр. культурі, тоді і Галичане воліли би вкупі з Україною бути при Росії, як при Австро-Польщі. Дальше виказувано там, що в справі Холмщини і Галичини проти Польщи український інтерес є однаковим з російським. В одній з тих статий говорено так: між Москалями а Українцями є сварка, чи Українці окремий нарід, чи оден з Москалями; що з того є правда — се покаже будуча історія; але є ясно, що лише українство виратувало Галичину від польонізації; коли Москалі кажуть, що Галичане також часть „аднаво русскаво народа", то се заслуґа українства, що сю часть „русскаво народа" уратовано; а коли так, то чому сваритись? — Чи не краще Москалям дати Українцям культурну волю (язик, школа, ґазети), а тоді і Галичане станують приятелями Росії!" — і т. д. — Сі „Діла" ми посилали прямо Плєвому і Кляйґельсови. По короткім часі збудилисьмо — видко — заінтересованнє. Оба — Плеве і Кляйґельс — запренумерували „Діло", а Романчук і т-і дістали дозвіл їхати на полтавське свято. Плеве і Кляйґельс жалували опісля сего неабияк. Полтавське свято замінилось у величезну демонстрацію укр. націоналізму. Коли Романчук виступав на підвисшеннє та промовив по українськи, кількадесять тисячні маси заколисались, зірвався гураґан оплесків та понеслась громом „Ще не вмерла Україна". Наче іскра пробігла всю Україну. Се були народини масового українства в Росії.

Але Романчук записався в історії відродження українського народу не лише як політик. Він є також ученим-знатоком нашої літератури нового періоду: Мимо тяжкої, безнастанної та не спокійної політичної праці він все ще знаходив час на то, щоби редаґувати критично-наукові видання Шевченкового „Кобзаря" та творів усіх наших визначних письменників, почавши від Котляревського. Звичайно люде не здають собі справи з того, що то за праця і в чім її вага. Річ лежить в тім, що богато видань чи „Кобзаря" чи творів инших письменників вийшли або неповні або в перекрученім виді. Романчук всі ті видання зібрав, порівнав, критично перевірив, а поможности порівнав з автографами (рукописами) самих письменників. Можна собі уявити, що то за праця порівнати і провірити приміром хочби всі видання цілого „Кобзаря" — стрічка за стрічкою, слово за словом. Романчук доконав сеї величезної праці не лише щодо „Кобзаря", але й що до всіх инших укр. письменників від Котляревського аж до 86-их літ минулого століття. Заслуга Романчука перед укр. літературою і культурою є тим самим величезна. За те він і є дійсним членом „Наукового Товариства ім. Т. Шевченка" у Львові. Замітити треба, що всю ту величезну працю многих літ Романчук доконав даром; не то, що не взяв за неї одного сотика, але ще зі своїх дрібних ощадностий (доки їх ще мав!) докладав до кращого і таншого видання сих творів.

Сегодня Юліян Романчук є 80-літним старцем. Він бачив на свої очі перші початки укр. політичного руху, бачив його зріст, бачив і українську державу. Бачив і пережив потім тяжку боротьбу укр. народу проти наїздників, пережив бомбардацію Львова Українцями та бачив і бачить польські орґії у Галичині. І його не минули ляцкі посіпаки. Потягли старенького і білого як молоко будителя народу під баґнетами в Домбє. Але сего вже було і чужим за богато. Віденська німецька преса, що знає і шанує Романчука від десяток літ, з обуреннем заговорила про сей факт. Поляки зміркували, що справа стане за голосною, і випустили Романчука на волю.

Думаю, що найкраще желанне, яке я можу зложити Юліянови Романчукови з його 80-ми уродинами, буде, щоби він своїми очима оглядав не тільки свою рідну Галичину вільною, але так само вільною і зединеною всю соборну Україну від Тиси до Кубані.

Лонгин Цегельський.

Ню Йорк, 23. марця 1921.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих поклнків)

Ціна одної стрічки 10 центів.

NEW YORK, N. Y.

Заходом тов. **Жеребецька Любов,** тов. „Русько-Український Народний Театр" відограє в неділю, дня 3-го цвітня 1921 р. в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 6th St., New York, N. Y. представленє **ВИХОВАНЕЦЬ,** дуже комічну комедію зі співами і танцями, в 3-ох діях Л. Янчука. Початок точно о годині 7.30 вечер. Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт. 75-77

Проситься так місцевих, як і позамісцевих до як найчисленнійшої участи.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В АМЕРИЦІ.

Уділяе лекції, покищо: з української літератури, історії, граматики і правописі, через кореспонденцію. Українську літературу викладає проф. **Богдан Лепкий;** до історії запрошено проф. **М. Грушевського;** до граматики і правописі проф. **В. Винниченка.** 5р

Кождий, хто вміе читати і писати, може записатись на виклади.

По близші інформації пишіть на понизшу адресу:

UKRAINIAN UNIVERSITY BY CORRESPONDENCE,
4105 N. Avers Avenue, Chicago, Ill., U. S. A.
Др. В. И. Сіменович, предс.; Р. І. Смук, секретар.

УКРАЇНСЬКА ЕКСПОРТОВА КО.

Повідомляе всіх своїх костумерів, що для їдучих до краю має близько офісу УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І РЕСТАВРАЦІЮ.

Пересилае гроші до старого краю під ґварантією АМЕРІКАН ЕКСПРЕС КО. на ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК.

Пишіть до нас як без перешкоди переїзджати до краю? Як дістати скоро паспорт?

Їдучи до краю напишіть до нас, а ми Вас будемо ждати на стації. В українськім готелю дістанете тано і чисті кімнати. — Пишіть до:

Ukrainian Export Co., Inc.
318 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА СПІЛКА „ДНІСТЕР".

З днем нинішним постановляемо дати кождому Українцеви 1 бритву найлучшої марки „Solingen", котру продають всюда по $3.75, зовсім даром, тому хто у нас купить бодай одну пару сподень, яко семпель до оглянення наших виробів. Уважайте що не купуєте злежаної тандити, а дістаете товар просто зпід голки і зроблений на ордер, точно до Вашої міри. Робимо сподні по $3.95 з брунатно бурої матерії в пасочки, мае 5 кишень, всі шви подвійно вишиті, сукно густе та сильне як шкіра. Сподні так звані „спорт" на неділю, в ціні $7.50, робимо з найлучшого 100% вовни імпортованого сукна. Цілий такий сут стоїть $50.00. Всі сподні мають кофси у долі до шлийки і паска. Крій „фул пег" або „геф пег", після бажання. Як знаете свою міру то подайте, як ні, то ниткою відмірте себе у поясі і завяжіть 1 гудзок; потім від старих сподень відмірте середину шву від кроку до долу і завяжіть 2 гудзки, вложіть до листа міру і 30 цнт. стемпсами і на пересилку 60 цнт. від 2 пар, а сподні отримаете точно до Вашої міри зроблені, в противнім разі звертаемо гроші.

MODEL 1. MODEL 2.

Уважайте на факт, що ми є справді чиста українська фірма і не послугуемось жадними триками як инші се роблять, що даемо так коштовний презент даром, то тяжкі часи змушують до сего. — Отже тепер Українці покажім себе, що ми патріоти не лише на словах але і ділом, поможіть нам а будьте певні, що ми поможемо Вам. Місто спомагати всяких визискувачів та ще й своїх ворогів, лучше спільно себе спомагати тямлючи на слова: „В едности сила". Тому братя всі як один відгукніться на наш апель а ми запевняем, що дійсну Вам несподіванку учинимо. Бритви роздлем через 30 днів, тому пишіть хотяйби й днесь на адрес: 64,0,6,2

UKRAINIAN PANTS MFG. "DNISTER",
1926 W. HURON ST., DEP. S., CHICAGO, ILL.

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕРЕСИЛКОВИЙ ДІМ

під упр. Гр. Задчківського, дипл. фінанс.
ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПО ДЕННІМ КУРСІ СКОРО, СОВІСНО І БЕЗ СПЕКУЛЯЦІЇ.
Сотки посьвідчень і вдоволених костумерів.
ПРОДАЄ ШИФКАРТИ І СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ
Гроші шліть моні ордер або готівкою на адресу:
EAST EUROPEAN EXCHANGE,
2234 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

КУРС
Гроший за 1000 польських марків
драфт $1.45
почтою 1.55
Ромун. леви
драфт $13.00
почтою 14.60
пересилка 35 ц.
Курс підлягае щоднм зміні.

УКРАЇНЦІ!

Єсли хочете мати добру і вигідну дорогу, як також заїхати в найкоротшім часі до старого краю, виберіть собі оден з кораблів, котрі їдуть просто, без пересідання, до Гамбурга і Бремен.

ДО ГАМБУРГА:		ДО БРЕМЕН:	
Цвітень 4	Ґотланд	Цвітень 6	Сускеганна
Цвітень 7	Мт. Карол	Май 3	Антігоне
Цвітень 14	Манджурія	Май 21	Сускеганна
Цвітень 28	Монголія	Червень 15	Антігоне
Май 12	Міннекада		
Май 21	Орбіта		

Пашпорти виробляемо листовно в кількох днях.

Спеціальні кабіни для родин.

Ми виробимо всі потрібні леґальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки в найкоротшім часі і без жадних клопотів.

Куфри асекуруємо від випадків аж до Вашої місцевости.

Посилаемо гроші до краю по деннім курсі з повною гарантією.

По всі інформації звертайтесь листовно або приходіть самі до:

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

6 ЦЬВІТНЯ
ВІДІДЕ КОРАБЛЕМ
SUSQUEHANNA

співвластитель нашої фірми п. Лев Забойський з великою партією пасажирів до рідного краю.

В інтересі нашої фірми п. Забойський звидить переважно східні повіти Галичини, як Львів, Рогатин, Станиславів, Тарнопіль, Снятин, Городенка і інші.

Згаданий наш репрезентант забере з собою ШИФКАРТИ, ДОКУМЕНТИ І ГРОШІ для тих, котрі мають приїхати до Америки.

Хто з шановних Родимців має в краю якусь СПРАВУ ДО ПОЛАГОДЖЕННЯ, АБО ХОЧЕ ПЕРЕСЛАТИ ДЛЯ СВОЇХ КРЕВНИХ ГРОШІ, АБО ХОЧЕ ЇХАТИ ПІД ОПІКОЮ НАШОГО РЕПРЕЗЕНТАНТА ДО КРАЮ, нехай сейчас до нас особисто зголоситься або напише.

STAR SHIPPING COMPANY,
426 EAST 16th STREET, NEW YORK, N. Y.
Евстахій Лисовский, завідатель.

ВЕЛИКОДНІ ЗАВОРУШЕННЯ В СИРІЇ.

Як доносять зі Сирії, в місті Гайфах, в Сирії, вибухли заворушення в наслідок арабської демонстрації. Підчас розрухів убито одного Християнина і ранено вісьмох людий, переважно Жидів. В місті проголошено воєнний стан і привернено спокій.

КРОВАВА БІЙКА МЕЖИ СОЦІЯЛІСТАМИ ТА НАЦІОНАЛІСТАМИ В ІТАЛІЇ.

Підчас бійки межи соціялістами та націоналістами в місті Алессандрії в Італії убито дві особи і ранено кільканайцять. Поліція потрафила привернути спокій аж тоді, як арештувала кількадесять людий.

БУВШИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР ЇЗДИВ ПЕРЕБРАНИЙ ДО СВОГО БУВШОГО ЦІСАРСТВА.

Як доносять з Відня, бувший австрійський цісар Карло їздив перебраний до Будапешту на великодну неділю і відбув конференцію з мадярським адміралом Горті, що править тепер Угорщиною. Горті мав заявити, що приїзд Карла до Угорщини в таку хвилю треба уважати за дуже нещасливий крок і порадив йому удатися до західної Угорщини, де стоять найвірнійші його полки.

Другі телеграми доносять також, що бувший цісар перед виїздом до Будапешту, був також у Відни та що бачився там з ріжними монархістами. У Відни він був на обіді у одного визначного представника австрійської шляхти, а жив в домі одного епископа. На Угорщині всі мають добре знати, що Карло хоче добивати свого престола, але мадярський премієр просив його не переводити своїх плянів тепер, а другі вірні його прихильники мали рівно отверто заявити йому, що його прихід передвчасний. За стараннем еспанського короля, австрійське правительство мало дозволити Карлови вернути спокійно до Швайцарії, де він перебуває в місті Прангінс.

МОСКОВСЬКА АРИСТОКРАЦІЯ НА ВИГНАННЮ.

Ще від часів, як пізнійший король Франції Людвик Пилип жив на засланню, а французька аристократія, прогнана з Франції революцією, учила поза границями французької мови та вчилася чоботи латати, ще ніколи аристократія так не бідувала, як тепер в Парижі бідує російська аристократія. Французькі газети доносять кілька случаїв про тих, щото колись в Росії працю уважали за найгіршу кару чоловіка. Так приміром пані Ігнатовіч, котрої сальони в Петрограді уважалися за наймоднійші в Европі; її слюб злучив два найбогатші роди в Росії; нині вона працює у фабриці капелюхів, і тішиться, що має ту роботу. Другим аристократам не поводиться так добре; на одній передмістю Парижа є фабрика, котра наймає переважно російських аристократів. Ось недавно її замкнено, а московських панів викинено на брук без хліба. В Парижі живе якась пані Данілов, котра колись в Росії мала і коні перегонові і автомобілі і копальню золота на Сибірі; недавно вона робила в однім склепі жіночої моди, а тепер стратила роботу через брак замовлень в склепі і пішла продавати на вулицях міста деревяний вугіль до розпалювання. Межи вигнанцями є Міхайлов, котрий колись на Україні мав овець як патріярх Яков. Нині він служить за портієра в банку, і вдоволений таким щастем.

НА ПРОДАЖ 12-АКРОВА ФАРМА
з будинками. Більше як 600 дерев молодого саду, пів акра суниць, пів акра малини; недалеко стації, дві милі до міста Athens і Hudson, N. Y. Ціна $110 за акер. Но дальші інформації довідуйтеся у властителя: MICHAEL KLUBA, 647 Broadway, Watervliet, N. Y. 75-77

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів дається відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

Пошукую свого тата **ВАСИЛЯ ІЛЮКА.** Має перебувати в Канаді. Хтоби о нім знав або він сам, зволить зголоситися на адресу: T. ILIUK, Box 258, Trenton, Mich. 7С

Пропав **ЙОСИФ СЕМОЛЮК,** жонатий, літ 35, родом з Садів Великих, теребовельського повіту, Галичина. Прибув до Америки 1911. року. Досі проживав з жінкою під ч. 517 E. 16th St., New York. Пропав без сліду тиждень тому, хоч дехто каже, що він є в Патерсоні, Н. Дж. Хто знаби про нього, або він сам, зволить повідомити його заклопоченого брата: ОЛЕКСА СЕМОЛЮК, 517 E. 16th St., New York City. 76-78

Де є **ПЕТРО НАУМОВИЧ,** родом із Збаража. Має перебувати десь в Дітройт, Міш. Хто знае, або він сам, зволить донести до брата: ВАСИЛЬ НАУМОВИЧ, 16 Golden St., Jersey City, N. J. 75177

Брат Ісаак пошукує **ЕВСЕЯ РЕВУ,** з Чернигівщини, який живе в Америці від 1909 р. Перший рік пробував він в Шікаго, де був занятий при фабриці. Хтоби о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: J. D. TYNDIK, 83 Morris St., Morristown, N. J. 75-76

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

1) 140 акрів, 80 до оранія, 10-кімнатний дім, стодола, 2 курники, 2 возівні і 4 других будинків, 10 коров, 1 бик, 3 телиці, 4 свині, 200 курий, 2 добрих коний, пів милі до міста. Ціна $4500, $2000 готівкою.

2) Фарма 127 акрів, 9 кімнатний дім, стодола, великий курник, возівня і другі будинки, 8 коров, 1 кінь, 110 курий, 4 свині, машини і всі господарські знаряди; миля до міста. Ціна $3700, $1600 готівкою. 75-7

Крім того є ще більші й менші фарми. Голоситись письменно або особисто до:

S. POKUTNY,
127 Forsyth St., New York City.

ВПРОСТ З ФАБРИКИ ДО ВАС

3 правдиві камбрійські сорочки лише за $2.75

Не шліть грошей. Ми є фабрикантами, переладовані товаром, і хочемо позбутися надвишки товару по нечуваним пожертвуванню. Ми предкладаемо вам скористати з нагоди трьох правдивих камбрійських сорочок з нашої фабрики лише за $2.75 або одну за $1.00. Лише при $2.75 при доручению. Такі сорочки не можна купити деинде навіть за $5.00. Нема посередників. Сорочки досконало вшиті, повний крій, подвійна шва на раменах, 2 незвичайно сильні, великі кишені до роботи або на будний день. Найбільша оферта колинебудь подана. Зашліть свое замовлення ще нині. Не шліть грошей. Заплатіть почтареви $2.75, і додатково оплату пересилки. Оглядньте їх, і коли не до вподоби, аверніть на наш кошт, а ми сейчас звернемо вам гроші. Замовляючи, подайте міру.

UNITED STATES BLANKET CO.,
Dept. B-88,
45 W. 34th St., New York, N. Y.

R. M. S. P.
до
ЕВРОПИ

Що два тижні „О" кораблями
NEW YORK—HAMBURG
задержуючись хвилево в ШЕРБУРГ І САВТГЕМПТОН

ORBITA	21. МАЯ
OROPESA	4. ЧЕРВНЯ
ORDUNA	18. ЧЕРВНЯ

1-ша, 2-га і 3-та класа пасажирська
Знамениті вигоди для пасажирів третої класи.
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERS & SON, АГЕНТИ.
26 Broadway, New York
Або у наших агентів.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші. 3бсп-
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4252

ПОКИ ЧАС! ПОМОЖІТЬ РОДИНІ!

Ми виробимо Вам всякі документи для спровадження Вашої родини до Америки. Ви чули, що замкнуть вступ до Америки, отже поки це право ще не увійшло в життє — виробляйте документи! Таким особам буде ще вільно приїхати. Спішіться, поки не запізно!

ШИФКАРТА ТІЛЬКИ ЗА $105.00 І ВИСШЕ. Найскоршими кораблями в світі. Висилаемо аж до Освенціма, Кракова та Львова. Пашпорти і шифкарти даємо до рук. Асекуруємо куфри. Пересилаемо гроші до кождого села і рішучо гарантуємо за доручення. 36вп—

Не забудьте помочи родині і визвольте її з „Дому Неволі", бо потім буде запізно!

Пишіть або приїзджайте до:

OKRAINIAN EMIGRATION BUREAU
603 CARSON STREET,
S. S. PITTSBURGH, PA.

УВАГА: Зі стації Pennsylvania, B. & O. чи Lake Erie, беріть Carson кару і висідайте на 6-ій стріті коло укр. церкви на Савт Сайд.

ДР. К. БІЛИК
Український Лікар
Урядові години: від 11—1 і 5—7.
237 W. 48th St., New York, N. Y.
(коло Broadway)
Телефон офісу: Bryant 1569
Телефон дому: Academy 5091

ФАРМИ, купуйте лише з цілим інвентарем при великих фабричних містах в українській околиці. Тут земля рівна без каміння; маємо на фармах українсько-фармерське товариство, відділ У. Н. С. В. околиці міста Oneida, N. Y. аж до Rome є найліпші фарми; проте вам скажуть наші українські фармери. Пишіть по цінник і опис фармів до: 74спп92

А. ФИЛИПЧАК,
DURHAMVILLE, Oneida, N. Y.
Telefon 38-F 41.

ГРОШІ Є ЩАСТЄМ.

Гроші прийдуть за добрим помислом. Доброго помислу набудете з книжки. ПОРАДНИК ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ БУТТЯ

Пришліть 10 цнт. на сю книжку.
UNIVERSAL SALES CO.,
346 E. 53rd St., New York, N. Y.
64,70,6-82

ТРИ БУКВИ ВОВ

"BOB" FLAVORS

Тисячі вдоволених костумерів висказуєсь: „Я осолоджую мої напитки ВОВ препаратом". ВОВ дає знаменитий запах, смак і краску Вашим напиткам і подабає на рум, джін, токоїі, сливовицю, бренду, кімель і грушкову бренду. 33псп—

Набудьте цілий сет препаратів ВОВ. Ціна за сет лише $1.50 (вистарчаюча на один до чотири гальони) з повним описом. Пять сетів $6.50.

Висилайте замовлення ще нині враз з грішми (готівкою, моні-ордером або чеком) до:

GLENWOOD PHARMACY,
Frank Meszaros
5451 (E) SECOND AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

THE ROGEN X-RAY

ДАРОМ!

500 "The Rogen X-Ray" апаратів цілком даром, не робить ріжниці кому,—Грицькови, Стецькови чи Явдосі, коли пришле лише замовлення, ордер сейчас вишлемо. Маючи сей апарат, принесе Вам богато користи, позаяк при помочи його сильних лучів, будете могли видіти з чого складаеся чоловік, як рівнож найменьшу кісточку—не робить ріжниці чи він убраний. Отже щоби не було за пізно, то ще нині пишіть на адресу: 64вп—

KNYHARNIA PROSVITY,
2029 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

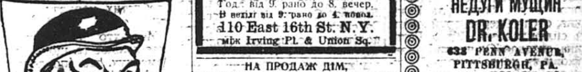
ГАМБУРГ-БРЕМЕН-РОТЕРДАМ-ЛІБАВА-ҐДАНСК

Продаемо шифкарти до краю і спроваджуємо з краю.
Виробляемо пашпорти.
Пишіть на адресу:
IMIGRANT AID COMPANY, Inc.,
225 East 99th Street, New York City
TELEPHONE: ORCHARD 5482

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
специяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

Dr. ZINS.
СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Має 25-літну практику в „Ню Йорк Пост Ґраджуейт Госпітал" і „Джан Гокинс Госпітал" в Бал.
Лікарська Порада Даром.
Год. від 9. рано до 8. вечер,
В неділі від 9. рано до 4. попол.
110 East 16th St. N.Y.
між Irving Pl. & Union Sq.

НА ПРОДАЖ ДІМ,
деревляної, сильної будови, на дві родини в місті Джерзи Сити (Ґрінвіл). Добрі ренти. 5 і 6 просторих румів з купальнями. Своїм рентом можете сплачувати морґеч. Ліпша користь і забезпека чим купно шерів в непевній компанії. Ціна $5,500.00, морґеч $3000.00. Близший опис і користи подасть агенція: ST. MILANOWYCZ & WEIL CO., 193 Grand St., Jersey City, N. J. 76-78

НЕДУГИ МУЩИН
DR. KOLER
638 PENN AVENUE,
PITTSBURGH, PA.
Говорить по українськи.
Др. Колер відбув свої студії в Росії і має 28 літ досвіду у лiченню мущин. Голоситься особисто, почтою не лічу. Години приняття: від 9. рано до 5. веч., в неділі від 9. до 2. попол.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРҐ	3 класа	$125	і 5 воєнного податку
ДАНЦІҐУ	" "	$135	
ЛІБАВИ	" "	$145	

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:
„ЛІТУАНІЯ" - - - - - - 13. КВІТНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - 27. КВІТНЯ

З ВАРШАВИ ДО НЮ ЙОРКУ $153 — В сій ціні влучені всі кошта получені з подорожжю.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або:
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 42 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ШИФКАРТИ
ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

Продаемо на всі корабельні лінії, по компанічних цінах, також стараемось щоби наші пасажирі дістали на кораблі найлучші місця, по два або чотири в одній каюті. — Пашпорти виробляемо до кількох днів і дістаемо всі потрібні „Візи" від Конзулів, щоби наших пасажирів не затримували по кілька тижнів у чужих краях. — Спроваджуємо рідних з краю, під нашою опікою аж до Вашої місцевости і виробляемо зовсім безплатно, до сего потрібні документи. — Пересилаемо гроші до краю чеками і телеграфічно в долярах або почтою по найнизшім щоденнім курсі з повною гарантією. Пишіть або зайдіть по всякі інформації до: 7вп—

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY, 115 FIRST STREET, NEW YORK CITY.

НАЙЛУЧША НАГОДА ЇХАТИ ДО КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджає в коротці до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А також буде слідити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевезти на місце призначеня. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять ласкаво прислати 20 дол. завдатку на замовлення місця на кораблі.

Всі желающі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій цілі, щоб віднайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та неможуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаєм до Европи на жаданнє наших клієнтів, щоб дати наглу поміч їх нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до КРАЮ, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші виміняюємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕҐРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ як найскорше і під повною гарантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, тому всяка посилка есть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ" яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписм кравої почти.

У всіх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу: 41—

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 COOPER SQUARE, DEPT. U. E. NEW YORK, N. Y.

Closely bound